

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พ.ศ.2554-2556 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการเพิ่มปริมาณศักยภาพของผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ไอซีที (Information and Communication Technology : ICT) โดยมีมาตรการในการดำเนินงาน กำหนดแผนการอบรมด้าน ไอซีทีให้กับผู้สอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และนโยบาย ด้านการศึกษาของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ให้ทัดเทียมกับนานาชาติโดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจาย โอกาสทางการศึกษาจัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการ เปลี่ยนกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2554) อีกทั้งจากข้อเสนอ นโยบาย ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกัน ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสนับสนุน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนผลิตสื่อการเรียนการสอนหนังสือตำราเรียนรวมทั้งบทเรียนและ เนื้อหาสาระที่มีคุณภาพผ่านสื่อต่างๆรวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง เร่งส่งเสริมให้มีการศึกษาฝึกอบรมและพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและ เร่งส่งเสริมสนับสนุนให้มีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับสถาบันทางการศึกษาของ รัฐและเอกชนเพื่อการผลิตการใช้และการบำรุงรักษาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนและให้บริหารการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 12-15)

สื่ออีดีแอลทีวี (Electronic Distance Learning via Television : eDLTV) เป็นสื่อ การเรียนการสอนที่ดำเนินการโดยความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ สอดคล้องตามข้อเสนอ นโยบายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 โดยความร่วมมือของโครงการเทคโนโลยี สารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ซึ่งดำเนินโครงการโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ สวทช. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ หรือเนคเทค (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) ร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้คัดสรรบทเรียนที่มีคุณภาพที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากโรงเรียนไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัย ทำให้เกิดสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม. 2556) เพื่อใช้เผยแพร่แก่โรงเรียนใน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทห่างไกล ขาดแคลนครู ได้ใช้ประโยชน์ ในการสอนเสริม หรือให้นักเรียนได้ใช้ทบทวนบทเรียนภายในโรงเรียนแบบออฟไลน์ และเผยแพร่แบบออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ให้แก่ครู นักเรียน และผู้สนใจทั่วไปได้ใช้ ประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือศึกษาเพิ่มเติม (<http://edltv.thai.net> สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 เมษายน 2556) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย เผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่อบนระบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) หรือสื่ออีดีแอลทีวี ภายใต้โครงการเทคโนโลยี สารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน (วโรปภา อาวีราษฎร์ และคณะ. 2556)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้เข้าร่วม เป็นสมาชิกเครือข่ายเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่ง หรือ สื่ออีดีแอลทีวี ภายใต้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้คณะ เทคโนโลยีสารสนเทศ ดำเนินงานโครงการเครือข่ายเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่อการเรียน การสอนสื่ออีดีแอลทีวี ในการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในพื้นที่บริการที่เข้าร่วมโครงการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2553) ในการดำเนินงานระยะที่ 1 อยู่ในช่วงเวลา 2552-2554 มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายในการดำเนินงานคือ การบูรณาการสู่งานประจำด้วยการวิจัยแบบ มีส่วนร่วม เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน การดำเนินการได้บูรณา การเข้าสู่ภารกิจของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี-โท- เอก ภายใต้โครงการอาร์เอ็มยูอีดีแอล (RMU-eDL) สร้างงานวิจัยและให้บริการชุมชน โดย ร่วมมือกับสถาบันวิจัยและพัฒนา คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสมาชิก

เครือข่าย จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมพัฒนาการเรียนการสอน โดยการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2555) ซึ่งผลการดำเนินงานระยะที่ 1 (พ.ศ. 2552-2554) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เผยแพร่และถ่ายทอดการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี ภายใต้งาน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่หนึ่ง การเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีในรูปแบบแบบเครื่องเดียวไปยังโรงเรียนและสถานศึกษา โดยบรรจุสื่อในฮาร์ดดิสก์ ขนาด 1 TB จำนวน 664 เครื่องกิจกรรมที่สอง การประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 หลักสูตร รวมทั้งหมด 3,564 คน กิจกรรมที่สาม การพัฒนาต่อยอดสื่ออีดีแอลทีวี โดยดำเนินการพัฒนาระบบงาน พัฒนาเนื้อหาและพัฒนาสื่อนำเสนอการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 125 เรื่อง กิจกรรมที่สี่ การส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ ประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อยอด (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2553)

การดำเนินงานในระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555-2556) มหาวิทยาลัยได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยจัดโครงการ เครือข่าย เผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนระบบอิเล็กทรอนิกส์ อีดีแอลสแควร์ร่วมกับสมาชิกเครือข่ายในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง ภายใต้งาน 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่หนึ่ง การเผยแพร่การประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ กิจกรรมที่สอง การเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต และวิทยาศาสตรบัณฑิต กิจกรรมที่สาม การให้บริการวิชาการแก่โรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่น จัดหลักสูตรอบรม การประยุกต์ใช้สื่อ อีดีแอลทีวี ในการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น กิจกรรมที่สี่ กิจกรรมค่ายอาสา สนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนในโครงการ โดยจัดกิจกรรมค่ายอาสาเยาวชนทั่วถิ่นไทย เรียนรู้ได้พร้อมพระบารมี (เทิดพระเกียรติ 60 พระชันษา มหาจักรีสิรินธร) กิจกรรมที่ห้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการดำเนินงาน การประยุกต์ใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายในการส่งเสริมการพัฒนาครูทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการพัฒนาครู และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2555)

กิจกรรมค่ายอาสา เป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จัดร่วมกับโรงเรียนในเครือข่ายที่ขอรับสื่ออีดีแอลทีวี โดยจัดกิจกรรม 1 วันหรือมากกว่า ทั้งนี้อาจจะจัดกิจกรรมที่หลากหลาย แต่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้สื่ออีดีแอลทีวีให้ครู

โรงเรียนในเครือข่ายได้เรียนรู้และเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมอาจจะพร้อมกับการนำนักศึกษาออกค่ายที่โรงเรียนหรือจัดกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยแล้วให้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ทั้งนี้เนื่องจากการเดินทางของโรงเรียนค่อนข้างมีปัญหา จึงเห็นควรให้จัดกิจกรรมที่โรงเรียน โดยโรงเรียนสามารถนำชุมชนและสมาชิกเครือข่ายของโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมได้ (สมเจตน์ ภูศรี และคณะ, 2554) กิจกรรมค่ายอาสา เป็นกิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจแก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เนื่องจากสื่ออีดีแอลทีวี เป็นสื่อที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจให้แก่ นักเรียน ครูสามารถประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีประกอบการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ร่วมกับสมาชิกเครือข่ายที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกค่ายอาสา ดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเยาวชนทั่วถิ่นไทยเรียนรู้ได้ได้ร่วมพระบารมี ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาโดยสังเคราะห์จากเรื่องเล่า คือ กิจกรรมค่ายอาสาที่มีประโยชน์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีกับการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีกับการใช้แท็บเล็ต ได้ประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีกับฮาร์ดแวร์ กิจกรรมค่ายอาสาทำให้ครูมีความสนใจในการใช้สื่ออีดีแอลทีวีมากขึ้น กิจกรรมค่ายอาสาทำให้ครู นักเรียน และผู้บริหารได้เรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมค่ายอาสาเชื่อมความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน และกิจกรรมค่ายอาสาให้ความรู้ด้านบูรณาการสื่อไอซีทีเพื่อการเรียนการสอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556)

การจัดกิจกรรมค่ายอาสาในระยะแรก พบว่า โรงเรียนต้องการให้เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม ให้กับโรงเรียนที่มีบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงสาย ครูสอนไม่ตรงกลุ่มสาระ สื่ออีดีแอลทีวีสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ โรงเรียนยังต้องการคำแนะนำด้านการบริหารจัดการ วิธีการใช้งาน และการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน รวมถึงการส่งมอบสื่อให้นักเรียนไปเรียนรู้ที่บ้านตามนโยบายห้องเรียนกลับด้าน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2555) และมีโรงเรียนที่เป็นขนาดเล็ก ซึ่งสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กสมาชิกเครือข่ายอีดีแอลทีวี คือ มีขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงสาย ครูสอนไม่ตรงกลุ่มสาระ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552) โดยโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าวได้รับมอบสื่ออีดีแอลทีวีแต่ยังไม่มีการนำไปใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การบริหารจัดการ วิธีการใช้งาน และการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสาร การดำเนินการเผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนระบบบีเลิร์นนิ่ง หรือ สื่ออีดีแอลทีวีและความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อให้บริการแก่ชุมชนที่ดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ในการให้บริการเขตพื้นที่บริการ โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ขอนแก่น และร้อยเอ็ด ได้พัฒนาครูสามารถประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ภายใต้การส่งเสริมโดยใช้กระบวนการค่ายอาสา ผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมุ่งเน้นให้ครูที่เป็นสมาชิกของโรงเรียนเครือข่ายสามารถบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้สื่ออีดีแอลทีวีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ การเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านแท็บเล็ต การเรียนรู้แบบออฟไลน์ผ่านเซิร์ฟเวอร์ และการเรียนรู้แบบออฟไลน์ผ่านเครื่องเดียวผู้วิจัยคาดหวังว่ากิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจะเป็นการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และชุมชนได้เรียนรู้ผ่านสื่ออีดีแอลทีวีโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม (PAOR) ผ่านการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นหลัก เพื่อให้เหมาะสม ตรงตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามร่วมกับ โรงเรียนและชุมชนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. บริบท และความต้องการ จัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นอย่างไร
2. กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เหมาะสมมีลักษณะอย่างไร
3. ผลการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นอย่างไร
4. การประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีของครู โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท และความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. เพื่อติดตามผลการใช้สื่ออีดีแอลทีวีของครู โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ ดังนี้

1. เกณฑ์ความรู้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องมีความรู้สูงขึ้นหลังฝึกอบรม มากกว่า 80 %
2. เกณฑ์ทักษะ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องมีทักษะสูงขึ้นหลังฝึกอบรม มากกว่า 75 %
3. เกณฑ์ทัศนคติ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะมีความพึงพอใจสูงขึ้นหลังฝึกอบรม อยู่ใน ระดับมาก ขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิด หลักการ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4ระยะ (จุงโรจน์ แก้วอุไร, 2553 : 25 และ ชุมพล เสมามาจันทร์, 2552 : 7) ภายใต้ขอบเขตการวิจัยที่ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา และระยะเวลาการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 1

จุดประสงค์ เพื่อศึกษาบริบท และความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.1 ขอบเขตด้านขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายภาครัฐ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมครูใช้ไอซีทีในการจัดการเรียนการสอน นโยบายการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีจัดการเรียนรู้ นโยบายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้อง รายงานผลการประเมิน โรงเรียนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบริบทโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการเครือข่ายเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนการสอนบนระบบ e-Learning (eDL-Square)

ขั้นตอนที่ 3 สำรวจความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยการสำรวจ ข้อมูลในประเด็น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับบริบทและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร เป็นบุคลากร โรงเรียนเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในเขตพื้นที่บริการ 4 จังหวัด คือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 1,021 โรงเรียน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากร โรงเรียนเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในเขตพื้นที่บริการ 4 จังหวัดคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับบริจาคสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน ตามโครงการ “กิจกรรมค่ายอาสา” จำนวน 111 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนกำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และ ผู้ประสานงาน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งหมด 222 คน

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษา บริบทและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมค่ายอาสา เพื่อนำไปเป็นข้อมูลการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1.3.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัยระยะที่ 1 กำหนดระยะเวลาการดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม 2556

2. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 2

จุดประสงค์ เพื่อพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.1 ขอบเขตด้านขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ร่างกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเครื่องมือของกิจกรรม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 ประกอบการร่างกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพิจารณาร่างกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเครื่องมือของกิจกรรมนำกิจกรรมค่ายอาสาที่พัฒนาขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเครื่องมือของกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสา (Tryout) เพื่อปรับปรุงกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเครื่องมือของกิจกรรม

2.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับให้ข้อมูลประกอบการดำเนินการวิจัยร่วมวิพากษ์ ตรวจสอบ และพิจารณาร่างกิจกรรมจำนวน 9 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และนักวิชาการ โดยเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีประสบการณ์ด้านการจัดกิจกรรมค่ายอาสา การใช้งานสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการอีดีแอลทีวี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สำหรับประเมินกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และเครื่องมือของกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยประกอบด้วย 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ได้แก่กลุ่มที่ 1 กลุ่มกำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการ โรงเรียน กลุ่มผู้ปฏิบัติการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และกลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเป็นผู้มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ มีประสบการณ์ด้านการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีในการเรียนรู้ หรือด้านบริหาร การศึกษา หรือด้านหลักสูตรและการสอน หรือด้านเทคโนโลยี หรือการวิจัย สถิติวิจัย วิจัยทาง การศึกษา ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาสำหรับทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 30 คน เป็นผู้ประสานงาน จากโรงเรียนสมาชิกเครือข่ายอีดีแอลทีวี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เข้ารับการอบรมการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีในการเรียนการสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการนำผลจากการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและเครื่องมือของกิจกรรม หลังจากนั้นนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ในการประชุมกลุ่มย่อย ปรับปรุงตามคำแนะนำ และประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

2.3.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.3.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยระยะที่ 2 กำหนดระยะเวลาการดำเนินการระหว่าง เดือนกรกฎาคม 2556 ถึง เดือนตุลาคม 2556

3. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 3

จุดประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.1 ขอบเขตด้านขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง (Implement) จากประชากร โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973:112) ความเชื่อมั่นที่ 90%

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมเครื่องมือของกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 เก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลการทดลองจัดกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร เป็น โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ และได้รับมอบสื่ออีดีแอลทีวีจากโครงการ ในเขตพื้นที่บริการ 4 จังหวัด คือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 65 โรงเรียน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็น โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่สมัครเข้าร่วมโครงการ และได้รับมอบสื่ออีดีแอลทีวีจากโครงการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973:112) ความเชื่อมั่นที่ 90% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 39.39 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามสัดส่วนของสมาชิกเครือข่ายในแต่ละจังหวัดและใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาจากโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 โรงเรียน

3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยระยะที่3 ผู้วิจัยได้ศึกษาดังนี้

3.3.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.3.2ตัวแปรตาม คือประสิทธิผลของกิจกรรมค่ายอาสาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจ

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยระยะที่ 3 กำหนดระยะเวลาการดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2556 ถึง มีนาคม 2557

4. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 4

จุดประสงค์ เพื่อติดตามผลการใช้สื่ออีดีแอลทีวีของครู โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.1 ขอบเขตด้านขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งเป็น 3ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จากการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี เพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามแผนการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี เพื่อสรุปผลการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีในโรงเรียน และวิเคราะห์เป็นข้อมูลสำหรับการสะท้อนผลกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมสะท้อนผลร่วมกับกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเป้าหมายเป็นผู้บริหาร และผู้ประสานงาน จำนวน 40 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 80 คนประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนละ1 คน และผู้ประสานงานโรงเรียนละ1 คน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสรุปผลการประชุมสะท้อนผล และการติดตามประเมินผลกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร เป็นบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่บริการ 4 จังหวัด คือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 โรงเรียน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีจำนวน 40 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ2คนรวมทั้งสิ้น 80 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนละ1 คน และผู้ประสานงานโรงเรียนละ1 คน

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยระยะที่4ผู้วิจัยได้ศึกษาดังนี้

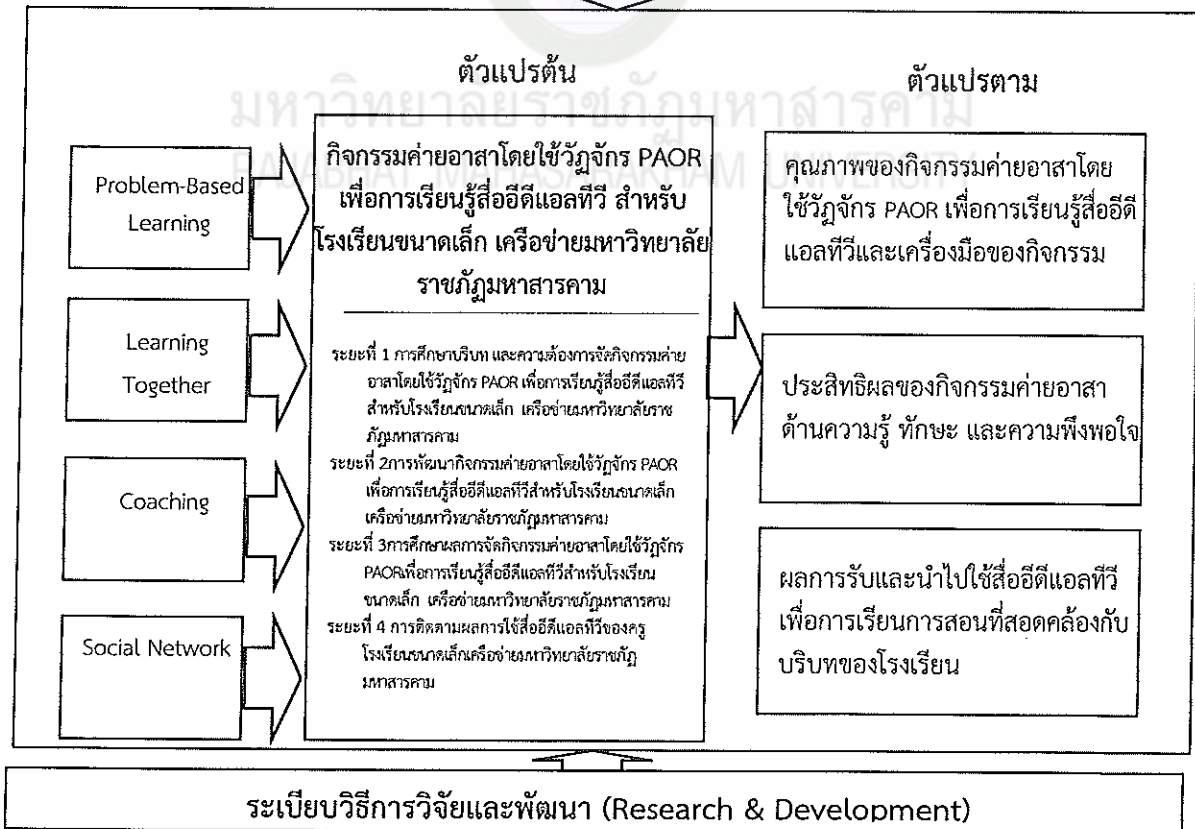
4.3.1 ตัวแปรต้นคือ กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้ สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.3.2ตัวแปรตาม คือผลการรับและนำไปใช้ สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน และความพึงพอใจของครู โรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ อธิบายโดยแสดงให้เห็นเป็นภาพความสัมพันธ์ของ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

<p>กรอบนโยบายภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (สทฐ./สพป.) - นโยบายไอซีทีเพื่อการศึกษา 	<p>สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเผยแพร่สื่อ - กิจกรรมค่ายอาสา - การประยุกต์ใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ 	<p>โรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริบท - สภาพปัญหา - โครงการสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อ การเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็ก
---	--	--

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 การดำเนินการวิจัยได้ยึดกรอบนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้สื่อไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการให้บริการ ไอซีทีแก่ชุมชน และความสำคัญของการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน โดยโรงเรียนขนาดเล็กที่สภาพปัญหา และบริบทที่แตกต่างกัน มีครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงกลุ่มสาระ อยู่ห่างไกล ครูไม่สะดวกในการเข้ารับการอบรม และงบประมาณที่ไม่เพียงพอ จึงต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนตามนโยบายของภาครัฐ โดยนำเทคนิคการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together) มาเป็นแนวทางการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และมีการให้คำปรึกษาระหว่างการจัดการจัดการกิจกรรม (Coaching) และหลังการจัดการจัดการกิจกรรม (Social Network : Class Start) มาเป็นกรอบแนวคิด ในการดำเนินการศึกษาและพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมเครื่องมือของกิจกรรม เพื่อให้ได้กิจกรรมและเครื่องมือที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของครู เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิจัยได้ดำเนินการ 4 ระยะ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) การวิจัยได้จำแนกการศึกษา ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้นคือ กิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตัวแปรตามคือ

1. คุณภาพของกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี
2. ประสิทธิภาพของกิจกรรมค่ายอาสา ด้านความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจ
3. ผลการรับและนำไปใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมค่ายอาสาหมายถึง วิธีการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ร่วมกับ โรงเรียนขนาดเล็กในเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวี เพื่อส่งเสริมครูประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีให้เกิด ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกิจกรรมค่ายอาสาประกอบไปด้วย กิจกรรม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ กลุ่มที่ 2 กิจกรรม การเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีแบบออนไลน์ผ่านแท็บเล็ต กลุ่มที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี แบบออฟไลน์ผ่านเซิร์ฟเวอร์ และ กลุ่มที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีแบบออฟไลน์ ผ่านเครื่องเดียว โดยดำเนินการตามวัฏจักร PAOR
2. การเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี หมายถึงกระบวนการที่ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการ ประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. โครงการอีดีแอลทีวีหมายถึง โครงการจัดทำเนื้อหาระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิม พระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวี โดยมหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคามได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายเผยแพร่ ถ่ายทอด พัฒนาสื่อการเรียนการสอน บนระบบอิเล็กทรอนิกส์
4. สื่ออีดีแอลทีวี หมายถึง สื่อเพื่อการเรียนการสอนที่มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมและโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดทำขึ้น โดยบรรจุเนื้อหาสาระบทเรียนเป็นสื่อวีดิทัศน์การสอน ประกอบด้วยสไลด์ประกอบการสอน ใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบ รวบรวมและจัดเก็บ ด้วยระบบบริการจัดการเรียนรู้อีดีแอลสแควร์สามารถจัดการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์และ แบบออฟไลน์
5. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการ เรียนรู้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยได้นำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มาปรับ ประยุกต์ใช้ประกอบกับกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ได้ตรง ตามบริบท และความต้องการของแต่ละ โรงเรียน
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในงานวิจัยนี้ หมายถึง โรงเรียนสมาชิกเครือข่ายสื่อ อีดีแอลทีวี ร้อยแก่นการสนธิ์ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏให้บริการ ประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัด มหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1,021 โรงเรียน

7. โรงเรียนนาร่อง หมายถึง โรงเรียนสมาชิกเครือข่ายสื่ออีดีแอลที่วิภายได้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่งที่ผ่านการจัดกิจกรรมค่ายอาสา “เยาวชนทั่วถิ่นไทย เรียนรู้ได้ ใต้ร่มพระบารมี” (เกิดพระเกียรติ 60 พระชันษา มหาจักรีสิริธร) จำนวน 111 โรงเรียน จาก 18 เขต/หน่วย
8. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ และได้รับมอบสื่ออีดีแอลทีวีจากโครงการเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อร่วมมือส่งเสริมการเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวี เพื่อการเรียนการสอน และร่วมกิจกรรมค่ายอาสา เยาวชนทั่วถิ่นไทย เรียนรู้ได้ ใต้ร่มพระบารมี (เกิดพระเกียรติ 60 พระชันษา มหาจักรีสิริธร) ในเขตพื้นที่บริการ 4 จังหวัด คือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 65 โรงเรียน
9. ผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีบทบาทหน้าที่ในงานวิจัยและร่วมดำเนินการวิจัยตลอดการดำเนินงาน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย
- 9.1 กลุ่มผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย มีหน้าที่ ดำเนินการ ควบคุมการวิจัย เป็นวิทยากรวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ วิทยากรบรรยาย ผู้ประสานงาน
 - 9.2 กลุ่มนักวิชาการ มีหน้าที่ ประเมิน ให้คำปรึกษา ตอบปัญหา ให้คำแนะนำ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการโรงเรียนอาจารย์ประจำสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 - 9.3 กลุ่มเป้าหมาย มีหน้าที่ ร่วมวิจัย ร่วมกิจกรรม ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน
10. การประยุกต์ใช้สื่อ หมายถึง วิธีการที่ครูสามารถนำสื่ออีดีแอลทีวี ไปจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
11. การเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together) หมายถึง การแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่ม โดยมีระดับความรู้ความสามารถ หรือหน้าที่ที่ต่างกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษา ร่วมกัน
12. การสอนงาน (Coaching) หมายถึง การมีทีมงานผู้ช่วยวิทยากรคอยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ในระหว่างการจัดกิจกรรมค่ายอาสา
13. คุณภาพ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วัดด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับจำนวน 38 ข้อ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดย

ผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มนโยบาย คือ ผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการ โรงเรียน กลุ่มบริหาร คือ คีตขานีเทศก์ ครูผู้สอน และกลุ่มนักวิชาการ คือ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมค่ายอาสา และการใช้งานสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้

14. ประสิทธิภาพ หมายถึง ค่าที่บ่งบอกถึงความสามารถของกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และความพึงพอใจ (Satisfied) ในระหว่างการจัดกิจกรรม ดังนี้

1.14.1 ด้านความรู้ หมายถึง ผลการประเมินความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านวิธีการเข้าใช้งานสื่ออีดีแอลทีวี และวิธีการใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อจัดการเรียนการสอน หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม วัดจากแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุมจุดประสงค์ด้านความรู้การใช้งานสื่ออีดีแอลทีวี

1.14.2 ด้านทักษะ หมายถึง การแสดงออกของกลุ่มตัวอย่าง ในการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ตามวิธีการใช้งานสื่ออีดีแอลทีวี วัดจากแบบประเมินการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นแบบตรวจสอบรายการ

1.14.3 ด้านความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม วัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

15. การยอมรับและนำไปใช้ หมายถึง การที่กลุ่มตัวอย่างยอมรับที่จะใช้สื่ออีดีแอลทีวีในการจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิดของตัวแบบสหทฤษฎีการยอมรับและใช้เทคโนโลยี UTAUT ที่พยากรณ์ตามตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 4 ด้าน คือ (Venkatesh et al., 2003: 425-478)

1.15.1 ด้านความคาดหวังในประสิทธิภาพของงาน หมายถึง ความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อว่า สื่ออีดีแอลทีวีจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้ใช้ได้

1.15.2 ด้านความคาดหวังในการพยายามใช้สื่ออีดีแอลทีวี หมายถึง ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อว่า สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้เป็นสื่อที่ใช้งานเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

1.15.3 ด้านอิทธิพลทางสังคม หมายถึง การสนับสนุนจากบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่าง ในการที่จะยอมรับการใช้สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้

1.15.4 ด้านเงื่อนไขในการอำนวยความสะดวก หมายถึง การที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่า ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จะสามารถช่วยสนับสนุนการใช้งานสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในสองประเด็น ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ การวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1.1 องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นวิธีการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ร่วมกับโรงเรียนขนาดเล็กในเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวี เพื่อส่งเสริมครูประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 รูปแบบกิจกรรมค่ายอาสาโดยใช้วัฏจักร PAOR เพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาในประเด็นนี้ หรือสนใจที่จะนำการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มประชากรกลุ่มอื่น

2. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดำเนินการตามภารกิจการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนภายใต้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยร่วมกับโรงเรียนในเครือข่ายจัดกิจกรรมค่ายอาสา ส่งผลให้ครูสามารถประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 โรงเรียนขนาดเล็กเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 24 โรงเรียน ได้พัฒนาครูสามารถประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี